

Studietur for danske planteavlskonsulenter til Polen

September, 2017

Formål.

At blive introduceret til de polske miljøregler for landbrug, specielt inden for planteproduktion. Besøge dansk ejede planteavlsgårde og polsk ejede kvægbrug, holde møde på et landbrugscenter med konsulenter og møde EU kontrol.

Deltagere: max 20

Tid: Søndag d. 24 – torsdag d. 28. september.

No	Dag	Program
	Søndag d. 24	Deltagerne mødes klokken 14.00 i Flensburg: Rudolf Dieselstrasse 3 i Flensburg Her parkeres egne biler og der fortsættes i lejet bil til Szczecin. Hotel Novotel Szczecin Centrum. Al. 3 Maja 31, 70-215 Szczecin. +48 91 480 1400 H3367@accor.com www.novotel.com/Szczecin
1	09.00	Besøge dansk ejede gårde: Morgenmad på hotellet Køre 35 km CM agropol Sp. Z o.o. , Tywica 21A, 74-110 Banie (Ejer; Bregentved Gods). Driftsleder, Torben Madsen tel. +48 606851272. tm@cm-agropol.pl 4000 ha med korn, raps, majs og sukeroer. Diskutere planteproduktion og miljømæssige spørgsmål. Frokost i Pyrzyce sammen med Torben Madsen og Maria fra Karsko.
2	14,00	Karsko Sp. Z.o.o. , Pyrzyckim 17, 73-115 Dolice. (Knud Simonsen) 5000 ha planteavl og halmpille produktion. Driftsleder, Christian Nielsen (<i>Ikke til stede</i>). Maria Cabaj viser rundt. mbcabaj@hotmail.com Tel. +48 669 300 700 Chr. Nielsen: christian@karsko.pl . Tel. 0048 887 708 770 Køre 130 km til hotel Hotel Forma, Zeromskriego 90, 64-920 Pila. Tel. +48 67 264 1222 www.hotelforma.pl - info@hotelforma.pl – biuro@hotelforma.pl
3	09,00-11.00	Møde på landbrugscenter Morgenmad på hotellet Køre 60 km til Nakla, Notecia KpODR, 89-122 Minikowo , Nakla, Notecia (Vest for Bydgoszcz) www.kpodr.pl +48 52 386 7213 - +48 52 386 7200 Tema: Diskutere planteproduktions rådgivningen i Polen.
4	11-13 13-14	Tema: Diskutere miljøregler i Polen med specielt henblik på planteproduktion, EU kontrol og regler. Repræsentant fra EU kontrol vil deltage sammen med planteavlskonsulent fra Kpodr Frokost på centeret Køre 30 km til Wtelno
5	15,00-17	Bær og grøntsags gård: Michal Gmys, ul. Akacjowa 64, 86-001 Wtelno. Tel. +48 604 95 6363 http://www.gmys.pl/component/content/category/2-uncategorised.html# 120 ha med brokoli, jordbær, løg, blomkål, kartofler Diskutere produktionen

Leerskov-agriconsult, Roemetvej 4, DK-6520 Toftlund

sorenleerskov@gmail.com, www.leerskov-agriconsult.com. Tel +45 4027 9794

		Køre 60 km til hotel Hotel: Palace Runowo. 89-421 Runowo Kraj. 80 (2 nætter) http://www.palacrunowo.pl/o-objekcie biuro@palacrunowo.pl - rezerwacje@palacrunowo.pl tel. mobile: (52) 389 78 13 tel. mobile: 604 709 007
	Onsdag d. 27	Besøg på polsk ejede gårde. Morgenmad på hotellet Køre 15 km Kpodr konsulent deltager hele dagen. Gdr. Krzysztof Szyling, Wielowicz 12, 89-412 Sośno. 120 køer i løsdrift med malkerobotter. Tel 52 389 7650. Diskutere planteproduktion og miljømæssige reguleringer. Drive 41 km Stadnina Koni Dobrzyniewo, Dobrzyniewo 23, 89-311 Dobrzyniewo. http://www.skdobrzyniewo.pl/bydlo.html Tel. +48 67 286 3011 >900 køer, ialt >2000 stk. kvæg. Mælkeydelse 11.000 kg/ko Diskutere planteproduktion og miljømæssige reguleringer. Køre 30 km 13,00 Frokost på hotellet i Minikowo Køre 45 km til Osielko 8 15,00 Møde på SCANDAGRA Polska Sp. Z.o.o., ul. Dr. Alberta Schmidta 1, Zoledowo, 86-031 Osielsko. Meeting CEO, Mr. Erik Haaber. www.scandagra.pl. Tlf. +48 52 381 3601 Køre 40 km Hotel: Palace Runowo. 89-421 Runowo Kraj. 80
	Torsdag d. 28	Besøg på frugt og grøntsags forarbejdning firma. Retur til Danmark Morgenmad på hotellet Køre 60 km 9 09,00 Mondi Polska Sp. z o.o. Stopka 20, 86-010 Koronowo Forarbejder frozen frugt og grøntsager til fødevarer industrien. Diskutere: Forarbejdning af bær, kvalitetskrav, kapacitet, salg og kunder. Tel. +48 52 382 1738 info@mondipolska.pl www.mondipolska.pl 13,00 Frokost Retur til Danmark

Kontakt personer:

Justyna Lesiewicz, KpODR. Justyna.lesiewicz@kpodr.pl +48 52 3867213. Koordinator af programmet, taler engelsk.

Program tilrettelæggelse: Søren Leerskov, mobil tlf. +45 40279794

Kontakt, LMO: Erik Sandal, LMO, +45 2325 1475 ERS@lmo.dk

Tur leder: Gunnar Jespersen, SLF, tlf. +45 4026 9721 gj@slf.dk

25. September 2017

CM Agropol Sp. Z.O.O., Tywica 21A, 4-110 Banie (Ejer: Bregentved Gods).

Driftsleder: Torben Madsen tel. +48 606851272. tm@cm-agropol.pl

Bedriften opkøbt i 2004.

Ejer ca. 6.000 ha (1840 ha udlejet) Dyrket 4.160 ha

Afgrøder: Hvede, vårbyg, raps, majs og sukkerroer og hestebønner(nyt).

Årsnedbør: Gns. 564 m.m.

Ansatte til udførelse af det praktiske landbrug: 11 personer fra Polen.

Maskiner skal køre når vejret tillader. Medarbejdere arbejder i 12 timers skift.

I sæsonen bliver maskinerne i marken, hvis vejret driller. Der sættes vagt på ind til vejret igen tillader kørsel i marken. Diesel køre ud i marken for at spare tid.

Tyverisikring: Extern vagtfirma på kornlager. Kamera og røgalarm ved maskiner.

Medarbejdertrivsel er meget vigtigt for Torben Madsen. MUS-samtaler. Max 2 pr. dag.

Torben Madsen privat: Polsk gift. 2 børn. Børnene skal i skole, hvor der ud over Polsk også undervises i engelsk.

EU-ansøgning: De 4.160 ha opdeles i 6 ansøgninger for at undgå "capping". Ansøgning indsendes på papir, hvor alle marker indtegnes med en tynd tusch. Der er endnu ikke opfundet §3-udpegning i Polen.

Nye regler vedr. jordkøb: Alle påtænkte jordhandler skal offentliggøres af hensyn til naboer. Staten har altid 30 dages forkøbsret. Tidligere skulle der altid være polske medejere af landbrugsjord. Nu må danskere gerne købe jord.

GPS-systemer:

RKT-system(GPS) og Way Quest (Torben kan følge alle maskiner via PC eller telefon).

Faste kørespor. 9 m såmaskine.

Gødning: DAP udsås sammen med udsæd. N og K spredes separat.

Pløjefri dyrkning: Da nedbøren i området er lav er det målet, at jorden skal være harvet sort inden for 24 timer efter høst. Dræning meget vigtigt. Gamle drækort for bedriften fundet i Berlin i Tyskland.

Udbytter: Hvede 75 hkg/ha, Majs 73 hkg/ha 43 hkg/ha

Timeløn til traktorfører 30 kr/time + tillæg ved overtid. Gns. bliver ca. 40 kr/time ialt.

Lager: Planlager og "amerikanersiloer" og tørreri bygget med 50 pct. tilskud fra EU. Plads til 42.000 ton korn. Kernemajs høstes med ca. 30 pct. vand og skal derfor altid tørres. Opbevarer og tørrer også korn for lokale landmænd.

Det var et yderst interessant besøg. Virksomheden virker til at være meget veldrevet med fokus på sund økonomi og udviklingsmuligheder.

Driftsleder Torben Madsen kan nok tilskrives en stor del af æren for virksomhedens succes, idet han har bosat sig og stiftet i familie i Polen. Der har derfor været stor kontinuitet i ledelsen af bedriften lige siden starten i 2004. Der selvfølgelig også vigtigt at ejerne har givet Torben Madsen store frihedsgrader til at lede og udvikle bedriften.

KARSKO

Den 25. september besøgte vi det danskejede selskab Karsko Gruppen, der driver 6200 ha 50 km sydvest for Stettin.

Selskabet startede i 2007 med 373 ha i det tidligere tyske område Pommern. Senere er der købt mere jord og flere ejendomme.

I starten kostede jorden 10.000 – 15.000 kr/ha, men er nu oppe på 50.000 – 60.000 kr/ha.

Ejerkredsen omfatter nu 8 danske aktionærer. Der er 45 ansatte inklusiv en dansk driftsleder og en polsk administrator, Maria Cabaj, som viste os rundt.

Niveauet for timeløn til de ansatte ligger på 20 szloty, svarende til ca. 40 kr.

Jorden ligger lidt spredt indenfor en radius af ca. 25 km, primært fordelt på 4 ejendomme.

Markerne dyrkes med hvede, byg, raps samt et mindre areal med sukkerroer og grøntsager.

Nye bygninger rummer tørrings- og opbevaringsfaciliteter for korn. Der kan modtages og tørres 20 tons korn i timen.

Produktionen omfatter også salg af 10.000 tons halm, der presses i 400 kg baller.

I ældre bygninger, der tidligere var kostald, snittes halmen og presses til halmpiller, der eksporteres primært til DLG.

Polen er et EU-land med status af udviklingsområde, hvorved der kan opnås tilskud til mange projekter.

En stor del af halmpillerne anvendes i biogasanlæg, der også modtager EU-tilskud.

Det gav anledning til nogen diskussion, om de mange tilskudsmuligheder er optimale for økonomi og ressourcer.

I fremtidsplanerne for selskabet indgår køb og forpagtning af flere ejendomme samt opstilling af vindmøller.

Emborg Svendsen

Besøg på KpODR, Minikowo den 26-9-2017

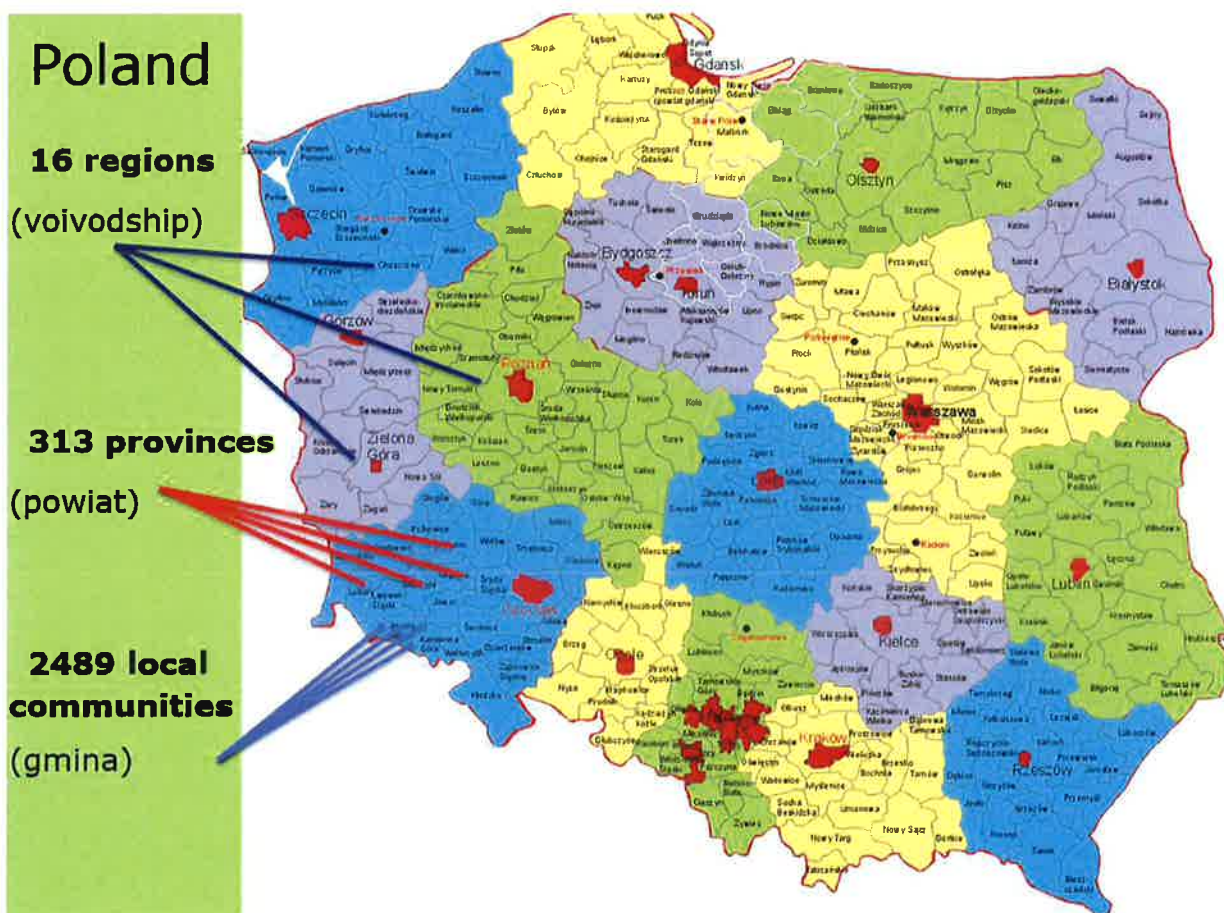
Ved besøget på KpODR (*Kujawsko - Pomorski Agricultural Advisory Centre*) i Minikowo fik vi en gennemgang af polsk landbrug generelt, den polske landbrugsrådgivning og mere bredt betingelserne for polsk landbrug. På besøget deltog ud over vores gruppe direktøren og vicedirektøren fra KpODR, repræsentant for EU-kontoret (landbrug) i Polen samt 3 medarbejdere i rådgivningsvirksomheden KpODR. De menige medarbejders kompetenceområder var primært landdistriktsudvikling samt muligheder for diverse EU-tilskud.

Generelt

Polen dækker ialt 312685 km², delt op i 16 "voivodships" (regioner), 313 "provinces" (amter/kommuner) og 2489 "gmina" (kommuner/lokalråd), se kortet nedenfor.

Heraf er cirka halvdelen af arealet (159060 km²) tilknyttet landbrug – vi fik ikke tal for omdriftsarealet, men Polen har betydeligt større arealer med græs, ekstensiv drift samt udyrkede arealer, end vi kender fra Danmark. Tallene vi fik præsenteret var 2009-tal og dermed ikke opdaterede.

Polen har en befolkning på cirka 38 millioner, heraf bor ca. 38 % (14,7 millioner) i landdistrikterne. I dag (2017) udgør Polen 7 % af EU's areal og 7,4 % af EU's befolkning. Under indlægget fik vi tallet "10,4 %" præsenteret; det er 2009-tal (men vidner måske også noget om den polske selvforståelse som en stor nation).

I Kujawsko – Pomorski "voivodship" ("regionen" nær Bydgoszcz som vi besøgte) var der følgende nøgletal:

- Gennemsnitsstørrelse for landbrug 15,56 ha
- Gennemsnitsstørrelse for brug over 15 ha 34,4 ha
- 2/3 af Jorden ligger på ejendomme over 15 ha, svarende til 25 % af samtlige brug over 1 ha i regionen.
- Beskæftigelsen i regionens primærlandbrug estimeret til 115.612, svarende til 11,1 person pr 100 ha.

I regionen nedlægges i øvrigt ca. 1000 brug årligt.

Vi fik oplyst der i 2009 i hele Polen 1,56 millioner ejendomme med et areal på over 1 hektar med en gennemsnitsstørrelse på 9,92 ha. Af disse fik 1,37 millioner EU-arealstøtte (> 2 ha). Vi fik oplyst, at der i Polen reelt er ca. 300.000 bønder anslået. Det var rådgivernes vurdering, at brug skulle op på mindst 50-80 ha - helst op omkring 200 ha - hvis de skulle være overlevelsedygtige som selvstændige landbrug. Den gruppe udgør i Polen i dag kun cirka 5400 landbrug.

I Polen er der – navnlig i den sydlige del af landet – et stort antal endog meget små landbrug.

En af årsagerne til dette er, at landmænd i Polen ikke betaler skat!! Det gælder både indkomstskat (hvis du har mindst 60 % af indtægten fra landbrug – lemfældig kontrol) samt når du overdrager gården til næste generation. Det er et levn fra tidligere, og i nogle områder med til at bibeholde en struktur uden udvikling, da folk på landet jo skal til at lade sig registrere og betale skat hvis de overgår til decideret lønarbejde.

Polens fødevarerindustri udgør 17 % af både værdien af industriproduktion samt af industribeskæftigelsen (2009-tal).

Primærlandbruget bidrager kun med 3,2 % af Polens BNP men udgør næsten 17 % af beskæftigelsen, i øvrigt et fald i beskæftigelsen fra ca. 23 % fra 2000 til 2009. Det synliggjorde et af Polens større problemer: en stor befolkningsgruppe på landet med meget lav produktivitet og indtægt, denne gruppe har samtidig hverken incitament eller uddannelse til at skifte til mere produktive jobs i andre erhverv jvfr. ovenfor.

Rådgivning i ODR-regi

De regionalt baserede offentlige rådgivninger "ODR" (Agricultural Advisory Service) i Polen beskæftiger godt 4000 ansatte, hele dette system er underlagt "landbrugsstyrelsen" under landbrugsministeriet.

Desuden udføres krydsoverensstemmelseskontrol af 226 privatansatte (åbenbart udliciteret).

Derudover er der udtalt privat rådgivning i form af produktionsrådgivning, mange gange ejet og udført af kemikaliefirmaer, gødningsfirmaer, grovvarer etc. etc. Desuden har landboorganisationerne et uoplyst antal rådgivere ansat.

I Kujawsko – Pomorski voivodship er der ca. 255 ODR-ansatte. Af disse er 50 "experter", heraf 21 inden for planteavl, 5 inden for økologi.

Antallet af experter inden for økonomirådgivning er 12, landdistriktsudvikling 14, uddannelse og kursus 6 og endelig 15 inden for information.

Desuden 131 "Fieldexperts". Forskellen på rådgiver og "Fieldexpert" blev ikke nærmere defineret, men vi forstod at Fieldexperts drejede sig om en form for praktiske bedriftsrådgivere med 480 landmænd hver - mange meget, meget små brug men 50-80 reelle brug til hver.

ODR-aktiviteter

I ODR-regi bliver der årligt lavet godt 24000 EU-ansøgninger med tilhørende mark- og gødningsplan til en fast pris på 750,- kr. Fra 2017 skal der i Polen også laves et gødningsregnskab, dette skal ikke sendes ind

men opbevares på bedriften i tilfælde af kontrol. Det samlede antal EU-ansøgninger i regionen var i 2009 60.000 stk., hvoraf ODR vurderede at de 20.000 kom fra reelle landbrug.

ODR har også et forsøgsarbejde med navnlig sortsafprøvning. Deres årsberetning på 100 sider er som at læse uddrag af det dansk sortsinfo tilføjlet en "shortlist" med 20 sider svarende til landsforsøgene med anvendte sorter.

Endelig står ODR 6 maskin- og sortsdemonstrationer / dyrskuer. Nedenfor er vist KPODR's aktiviteter i 2016:

KPODR activities in 2016

Activity	Total
Individual advice's	16 530
Training session organised	1 259
Conferences	34
Individual services for clients (business plans, UE applications etc.)	24 737
Fairs	11
Competitions of different kind	20
Publications, articles etc	646
Farm visits	4 785

Alle aktiviteter er finansieret af landbrugsministeriet. Det var vores indtryk, at rådgivningen var meget orienteret mod landdistriktsudvikling og støttemuligheder fra EU samt implementering af regler og ny lovgivning. Selve produktionsrådgivningen blev i større omfang udført af private rådgiver som nævnt oven for.

Støtteprogrammer for EU-penge

Fra direktoratet for EU-, miljø- og landdistriktsudvikling blev vi præsenteret for et meget programrigt støttesystem, Polen blev medlem af EU i 2004.

Officielt er det målet at understøtte originalt landskabsbevaring, hegn, vandhuller, enge, grasarealer og markvariation. Biodiversitet blev nævnt ligesom permanente græsarealer fremhæves.

Nedenfor er vist 2016-prioriteringen af støtteprogrammer i EU-regi samt eksempel på opgaver, der ligger i 1. prioritetsgruppe

Priorities for 2016

Priority: I.

Improvement of competitiveness of agricultural farms in Kujawsko - Pomorskie Voivodship

(in frames of Priority I: 5 Programmes - 13 tasks)

Priority: II.

Lifting the level of agricultural farm management

(in frames of Priority II: 3 Programmes - 5 tasks)

Priority: III.

Promoting sustainable development of rural areas

(in frames of Priority III: 3 Programmes - 9 tasks)

Priority: IV.

Promoting biological and technological progress and agricultural production

(in frames of Priority IV: 2 Programmes - 4 tasks)

Priority I.

Improvement of competitiveness of agricultural farms in Kujawsko-Pomorskie Voivodship

- Effective technologies of plant production
- The principle of cross-compliance in animal production
- Implementation of agri-environment programmes
- Propagating the renewable sources of energy
- Utilisation the agricultural products for non-food uses
- Preparing farmers for using the mechanisms of Common Agricultural Policy
- Popularise knowledge with range of integrated methods of production

Selv om der i regionen er ca. 200 deltagere i de i alt 15 programpunkter vedrørende økologi fremgik det at de har større fokus på selve støttemulighederne (uanset hvad) end på økologisk produktion. I hele Polen er der registreret 11.000 økologer (2016) med i gennemsnit knap 15 ha. Ser man på EU-ansøgningerne er der økologi- eller miljøtilskud i forbindelse med ca. 5 pct af de indsendte ansøgninger. Midlerne bliver primært søgt til produktion og markedsføring, derimod er logistik og udbygning af afsætningskanaler ikke særligt anvendt i støtteregi.

Nitratdirektivet

Under snakken blev det fra ODR pointeret, at det er et stort problem for polske landmænd de nu skal til at etablerer mindst 2 måneders opbevaringskapacitet til husdyrgødning. Og dagen efter så vi en kvægstald delvist finansieret af EU-midler - uden tilknyttet gylletanke som vi kender det i DK.

Det blev også pointeret, at de så indførelsen af EU's nitratdirektiv (skal åbenbart først implementeres nu i polsk lovgivning) som en økonomisk belastning for landbruget. For os som danskere var det lidt svært at føle forståelse for problemerne, når vi – uden subsidier – har levet under det i et årti. Ud over de minimale krav til opbevaring, max. 170 kg organisk N/ha betød det også, at de ifølge oplyst går fra 5 pct. til 95 pct. af landbrugsarealet, der ligger i oplande til nitratfølsom recipient; her spiller flodernes udløb i østersøen afgørende rolle.

Faktisk et problem vi kender fra DK, vi har blot levet med det i mange år. Årsag: EU åbnede sag mod Polen i 2013 om manglende indførelse af nitratdirektivet. Dette blev oprindeligt vedtaget i 1993.

24. august 2014 har Polen så vedtaget "Water Law Act", der blandt andet skal implementerer direktivet.

Såsåed

Under besøget var der arrangeret indlæg fra det polske såsåedsfirma/forædler "Danko". Firmaet er ikke så kendt uden for Polen, men på det polske marked har de 34 % af hvedemarkedet, 63 % af tritcalemarkedet, 26 % af bygmarkedet og 59 % af rugmarkedet for udsæd. Det er dog af det officielle marked; hjemmeavl af såsåed kunne vi forstå er vidt udbredt.

Jagt

I Polen har staten - lige som i USA – jagtretten på arealerne.

I Polen administreres det på den måde, at lokale jagtforeninger lejer jagtretten af staten og så selv styrer hvem og hvor meget der jages i det aktuelle område.

Til jagtretten hører også pligten til på opfordring fra aktuel landmand at regulerer specielt vildsvin og hjort, men også andet vildt som gæs, der kan forårsage afgrødeskade. Hvis denne regulering ikke finder sted skal jagtforeningen i princippet godtgøre landmanden det tabte som følge af vildtskader.

Vi mødte repræsentanter for den lokale jagtforening, der står for jagten på godt 6000 ha. Foreningen har ca. 40 medlemmer, kun 4 af disse var landmænd, resten politikere, firmaejere, læger, embedsmænd etc. De mente selv, de var i god dialog med landmændene vedrørende jagt, vildtskader og erstatninger – det havnede meget sjældent i en retssag.

Vi fornemmede dog ikke de store udbetalinger i erstatningssager. Sidste år havde der været skader for anslået 40.000 euro i området, men jagtforeningen havde forhandlet sig ned på 5.000 euro i udbetalt erstatning. Jagtforeningen er selv med til at vurderer skadesomfanget på landmændenes afgrøder! Jagtforeningen så i øvrigt et lokalt naturreservat som en "trussel" da det her ikke var muligt at foretage regulering af vildtet. Jagtlovgivningen er i øvrigt under revision p.t.

For referat: Ole Hansen

27. september 2017

Studietur for Danske Planteavlskonsulenter.

Polsk landbrug ejet af den polske stat.

Stadnina Koni Dobrzyniewo, Dobrzyniewo 23, 89-311 Dobrzyniewo

<http://www.skdobrzyniewo.pl/bydlo.html>

Tlf: +48 67 286 3011

2.500 ha agerjord.

Landbrugets formål: At være genbank for både malkekvæg og hest

Afgrøder: Hvede, byg, majs, raps sukkerroer, græs og lucerne.

1000 Malkekøer fordelt på 3 bedrifter.

2500 stk kvæg i alt

Mælkeydelse 12.000 kg mælk/ko/år (Op til 13.000 kg mælk/ko/år)

180 heste.

Majsdemo:

Demonstration af majssorter fra polsk såsædsfirma, som forædler majs. Firmaet hedder "EURALIS". Topsorter: ES Metronom, ES Yeti, Convent, ES Delphine, ES Arcimedes, ES Truck, ES Skywalker ES Scorpion

Malkekvægproduktion: Stort malkekvæghold i relativt moderne stalde. Det oplyses dog, at på en af de 3 bedrifter står køerne stadig bundne. Ved løsdrift: Traditionel malkestald.

Småkalvene fodres via mælkeautomater med sødmælkerstatning lige som i Danmark.

Der importeres sæd og embryoner fra USA for sikre mulighed for et meget højt ydelsesniveau.

Salg: 10 pct. Af kvierne sælges til lokale mælkeproducenter.

Der fodres 2 gange om dagen og der malkes 3 gange om dagen.

Aktivitetsmålere på alle køer bruges til at sikre optimalt tidspunkt for insemination.

Et besøg, som gav indtryk af, at man i Polen ønsker at opretholder ca. 42 store statsejede landbrugsselskaber. Den polske stat holder fast i at opretholde genbanker af malkekøer og heste. Bedriften, som vi besøgte, bruges desuden til fremvisning – såvel nationalt som internationalt. Der er boliger, så unge studerende kan bo og arbejde på bedriften.

MondiPolska

Referent/ Ib Møller, LMO

MondiPolska er en 20 år gammel privat ejet polsk fabrik, der primært producerer frosne bearbejdede frugt og grøntsager til fødevarerindustrien, og er altså en B2B virksomhed til såvel Polen som resten af Europa og USA. Herunder GASA Danmark og indgår bl.a. i frugtyoghurt fra Arla.

Råvarerne, der primært indgår i produktionen, er jordbær, hindbær, blåbær, ribs, kirsebær, rabarber for at nævne de vigtigste indenfor kategorien frugt og bær. I mindre omfang håndteres der også enkelte grøntsager, primært tomater, broccoli.

Produkterne, der forlader fabrikken, leveres typisk som frosne juice, pure eller klargjorte frosne bær eller grøntsager. Der håndteres konventionelle og ca. 5 % økologiske produkter.

Alle råvarerne købes direkte på kontrakt fra landmændene. Kontrakten gælder dog kun leverance, da varerne typisk afregnes til dagspris. Ved levering går der straks en prøve til egen kvalitetsvurdering. Før landmændene kører fra fabrikken har varen fået kvalitetsstemplet og begge parter ved, hvad prisen bliver for det leverede. Temmelig stærkt koncept for begge parter.

Tomater, der er klassificeret og med øvrige jord til bord oplysninger.

Fabrikken yder en del produktionsrådgivning til landmændene. Dels om vinteren, hvor der orienteres om produktionsplaner og metoder vedrørende selve dyrkningen. Et vigtigt fokus område er, at der ikke bliver sprøjtet med ulovlige midler, da det i den grad kan ramme fabrikken for varer ud af Polen. I vækstsæsonen bliver der udført stikprøvekontrol hos nogle avlere hvert år.

MondiPolska og lignende fabrikker i Polen har fokus på likviditet. Loven siger, at landmændene skal afregnes senest 14 dage efter levering. Fabrikken sælger af gode grunde varerne hen over hele året fra frysehusene og til kunderne. Långivning er vanskelig i Polen, hvilket gælder alle typer produktion.

Arbejdskraft er en mangelvare i Polen til den type arbejde. Ukrainerne, som tidligere kom til Polen, søger i langt større grad til andre lande fx Danmark, hvor timelønnen er 4 til 5 gange så høj.

Samtidig er der meget manuelt arbejde i processen fra frisk til frossen. I Danmark udfører fotoceller og anden automatik en langt større del af disse opgaver.

Jordbær på sorterebåndet.

Et spændende besøg på en fabrik, hvor ejeren insisterede på at klare sig i konkurrencen.

Studietur For danske planteavlskonsulenter til Polen september 2017

Besøg onsdag d. 27. september kl. 8.30.

Polsk mælkeproducent Gdr. Krzysztof Sxyling, Wielowicz 23, 89-412 So'sno. 120 køer i løsdrift med 2 malkerobotter. Opdræt i de gamle stalde. Ejer er 36 år gammel.

Der er et Polsk/Ukrainsk ægtepar som medhjælpere og ofte også en praktikant.

Driver 120 ha med ca. 50 ha majs og resten er mest græs. Der tages normalt 4 slæt græs. Tidlige udførte de selv arbejde med at snitte græs, men på grund af arbejdspress, udføres arbejdet nu af maskinstation.

Ny kostald er bygget i 2014. Byggeriet er gennemført uden EU-støtte, idet reglerne for tilskud til byggeri er vanskelige at følge. Der er derimod søgt EU-støtte til malkerobot og maskiner. Mælkeprisen er pt. 1,54 zł svarende til 2,70 kr/l og ydelsen er ca. 9.000 l. Han får ca. 900 zł (1575 kr) i tilskud pr ha.

Der planlægges udvidelse til 220 køer og 2 malkerobotter mere, samt ny stald til ungvæg. Yderligere udvidelse ønskes ikke, idet ejer mener at det så bliver for stort til ham.

De nuværende regler er nogenlunde indarbejdet, men der er problemer, når der er mange datoer der skal følges, når vejret driller. Der er pt kun lagerkapacitet under spalterne til gylle i 4 mdr. og nye krav om måske 9 mdr. opbevaring vil kræve opførsel af en dyr gyllebeholder, og det bekymrer ejeren.

Venlig hilsen

Benny Jensen
Landbrugsrådgivning Syd
Ry